

TASAVVUF YOLUNUN İNCELİKLERİ: ZİKİR, GÜZEL HUY VE ÇEVREYİ KORUMAK VE SEVMEK

*Vessalâtü vesselâmü seyyidi'l-evvelîne
ve'l-âhirîne muhammedin ve âlihî ve sahibihî
ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ
yevmi'd-dîn.*

Emmâ ba'd:

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-ehâdîs* kitabının 383. sayfasının birinci hadîs-i şerîfi ve devamı olacak.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Âişe-i Sıddîka validemizin rivayet ettiğine göre şöyle buyurmuşlar;

مَا مِنْ سَاعَةٍ تَمُرُّ بِابْنِ آدَمَ لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ تَعَالَى
فِيهَا إِلَّا حُسْرَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

*Mâ min sâ'atin temurru bibni âdeme lem
yezkurillâhe teâlâ fîhâ illâ hussira 'aleyhâ
yevme'l kıyâmeti.*¹

“Âdemoğlunun başından geçen hiçbir zaman, saat, vakit yoktur ki, o vakitte Allah'ı

¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 383, r. 1.

zikretmemişse kıyamet gününde ona bu iç yanıklığı, hasretlik olacak.”

Peygamber Efendimiz bu rivayete göre buyurmuş ki; “Âdemoğlunun başından geçen hiçbir zaman, saat, vakit yoktur ki.” *Lem yezkurillâhe teâlâ fîhâ.* “O vakitte Allah’ı zikretmemişse.” *Illâ hussira ‘aleyhâ yevme’l kıyâmeti.* “Kıyâmet gününde ona bu hasretlik olacak.”

Allah’ı zikretmeden geçirdiği zaman âdemoğlunu kıyamet gününde hasretlik, iç yanıklığı olacak, tehassür olacak, ah vah sebebi olacak. “Hay Allah, niye zikretmemişim Allah’ı!” diye bir burukluk olacak. Onun için büyüklerimiz bize zikri öğretiler.

Allah razı olsun, Allah makamlarını âlâ eylesin, himmetlerine teveccühlerine bizleri nâil eylesin, şefaatlerine erdiresin.

a. Daimi Zikir: Zikr-i Müdâm

Onlar bunu bize sağlamak için, hiçbir zamanı zikirsiz bırakmamayı sağlamak için bize *zikr-i müdâmı*, dâimî zikri öğretiler, Yani insan zikir çalışmalarını yapa yapa zikrin mertebelerinden geçecek; önce kalbiyle zikredecek, sonra ruhuyla zikredecek, letâîfiyle zikirlerini

tamamlayacak, nefsiyle zikredecek, sonra nefs-i külle, tüm vücuduyla zikredecek, sonra tüm çevresiyle zikredecek, sonra fenâ hâline erecek, sonra bekâyı bulacak, *zıkr-i müdâm* halini kendisine hal edinecek. [Büyüklerimiz] onu sağlamışlar, bizim yolumuz bu. Bu yolda yürününce o noktalara ulaşıyor.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi dünyada ve âhirette aziz ve bahtiyar eylesin, sonunda pişmanlık duyacağımız işleri yaptırmasın, pişmanlık duymamıza sebep olacak gafletlerden, cahilliklerden, tembelliklerden bizi korusun.

مَا مِنْ شَابٍ يَدْعُ لَذَّةَ الدُّنْيَا وَلَهْوَهَا وَيَسْتَقْبِلُ
بِشَبَابِهِ طَاعَةَ اللَّهِ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ أَجْرَ اثْنَيْنِ
وَسَبْعِينَ صَدِيقًا ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ: أَيُّهَا الشَّابُّ
التَّارِكُ شَهْوَتَهُ فِي الْمُبْتَدِلِ شَبَابَهُ لِي أَنْتَ
عِنْدِي كَبْعُضٍ مَلَائِكَتِي

Mâ min şâbbin yede'u lezzete'd-dünyâ ve lehvehâ ve yestakbilü bi-şebâbihî tâ'atellâhi

*illâ a'tâhullahu ecresneyni ve seb'îne sîd-dîkan sûmme yekûlüllahü eyyühe's-şâbbü't-târikü şehvetehû fiyye el-mübtezilü şebâbehû lî ente 'ındî ke-ba'di melâiketî.*²

“Hiçbir delikanlı yoktur ki, delikanlılık çağındaki dünyanın lezzetini ve eğlencesini bırakıyor, delikanlılığa rağmen Allah'ın itaatine yöneliyorsa, böyle yapan bir gence Allah 72 siddîkın ecrini verir ve Allahu Teâlâ hazretleri ona, ey arzusunu, şehvetini benim için terk eden delikanlı, delikanlılık çağını benim için feda eden, bahş eden delikanlı, sen benim ind-i îlâhîmde meleklerimden biri gibisin der.”

Şureyh'ten rivayet edilmiş, *Rahmetullahi aleyhim ecmaîn*.

Peygamber Efendimiz burada gençleri müjdeliyor. İhtiyar var mı içimizde? Benden başka yok galiba, herkes genç elhamdülillah. Ama asıl şebâbet yani insanların tufûliyet çağı, tıfıl, çocuk olduğu çağ var, ondan sonra şebâbet çağı var, buluğa ermesinden sonra başlıyor, ondan sonra kühûlet çağı, olgunluk çağı var, ondan sonra şeyhûhat, ihtiyarlık çağı

² Gümüşhânevî, *Râmûz*, 383, r. 2.

var.

Şimdi biz artık kendimizi bu devrelerden [birisine] yerleştirelim. Tıfıllık çağını, tufûliyeti geçtik, şebâbeti de bazıları geçti, ondan sonra kühûlet, olgun adam olma devri. Şurada aşağı yukarı hepimiz öyle görünüyoruz. Bir ikisi hariç olsa diğerleri olgun adam çağında, ondan sonra da ihtiyarlık çağı başlıyor. Burada gençlere bir müjde var, Peygamber Efendimiz bu yuruyor ki;

b. Genç Yaşta Dünya Lezzetlerini Terk Eden ve Allah’a Yönelen Kimsenin Ecri

Mâ min şâbbin. “Hiçbir delikanlı yoktur ki...” Şâb, “şebâbet çağında olan kimse” demek. Yani delikanlılık çağı.

*Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.*

Orhan Veli’nin yaş otuz beş şiiri. Demek ki yaş 35 olunca biraz duygular gelmeye başlıyor.

Mâ min şâbbin. “Hiçbir delikanlı yoktur ki...” *Yede’u lezzete’d-dünyâ ve lehvehâ.* “Dünyanın lezzetini ve eğlencesini terekdiyor,

bırakıyor.” *Vede’a-yede’u* “bırakmak” demektir, dal ile. *Veda’a yeda’u dad* ile olursa “koy-mak” demektir. Dünyanın lezzetini ve eğlen-cesini bir tarafa bırakıyorsa, atıyorsa...

Ve yestakbilü bi-şebâbihî tâ’atellâhi. “Delikanlılığa rağmen, Allah’ın taatine yöneli-yorsa, eğlenceyi ve lezzeti bırakıp da ibadete taate yöneliyorsa.” *İllâ a’tâhu.* “Böyle yapan bir gence, delikanlıya Allah verir.” *Ecresneyni ve seb’îne sıddîkan.* “Yetmiş iki sıddîkın ecrini verir.” *Sümme yekûlüllahü.* “Sonra Allahu Teâlâ hazretleri ona buyurur ki...” *Eyyühe’ş-şâbbü’t-târikü şehvetehû fiyye.* “Ey arzusunu, şehvetini benim için terk eden delikanlı!” *el-Mübtezilü şebâbehû.* “Delikanlılık çağını be-nim için fedâ eden, bezleden, bahşeden deli-kanlı!” *Ente ‘ındî.* “Sen benim indi ilâhimde.” *Ke-ba’di melâiketî.* “Meleklerimden biri gibi-sin.” der Allah ona.

Muhterem kardeşlerim!

Biliyorsunuz şeytan insanı çeşitli şekil-lerde aldatıyor. Küçükken küçük diye aldatı-yor; daha cocucuksun dur bakalım, daha büyü-yeceksin, namazı o zaman kılarsın, ibadeti o zaman yaparsın diye... Anası babası da daha

çocuk diyor. Babası [çocuğun annesine];

“Çocuğu namaza kaldır, sabah namazına kalksın.” diyor, [annesi];

Babası dokunma, mışıl mışıl uyuyor, o daha çocuk!” diyor. Yani çocukluk, ibadetleri ihmal için bir bahane oluyor. Ondan sonra ihtiyarlıkta da başım ağrıyor, dizim ağrıyor, belim ağrıyor... diye hastalıklar başlıyor. “E yani gençlikte böyle, ihtiyarlıkta öyle, Allah’a ne zaman ibadet edeceksin?” diyor hekimlerden bir tanesi. Ömrün böyle her devirde bir bahane ile boşa geçiyor.

Delikanlılıkta da tabii o zaman Allah’ın insana verdiği gücün, kuvvetin en çok olduğu zaman... Daha vücut yıpranmamış; âzâsı, midesi, ciğeri, akciğerleri, kasları, kemikleri, vesairesi hepsi sağlam. Yerinde duramıyor; ya futbol oynayacak, ya spor yapacak, ya koşacak, ya yüzecek, ya halter yapacak, ya barfiks yapacak, ya başka bir sporla meşgul olacak... Yani elinde imkân, güç kuvvet var ama onu uygun olmayan yere sarf ediyor.

Bizim köyde rahmetli amcamız, babamın amcasının oğlu amcazademiz vardı. Allah rah-

met eylesin cümle geçmişlerimize, bu mübarek yerde hatırıma geldi, anılmasına sebep oldu, çok dürüst bir insandı. Tarlasında çalışırdı daima. Bizim önümüzden geçerdi pata pata pata pata... Bizim orada gümüş motordan yapılma, bozma, traktörömsü bir şey yapıyorlar. Yani su pompasını, yani kuyudan su çekmek için olan dizel motoru alıyorlar dört teker uyduruluyor, takıyorlar. Traktöre benziyor ama işte mahalli traktör, böyle fabrikadan çıkma bir şey değil ama işe yarıyor; köye çıkartıyor, tarlaya götürüyor, arkasına bir şey takarsan çekiyor, kuyuyu takarsan su çıkartıyor, değirmene takarsan döndürüyor, her işi yarıyor. Motor değil mi her işe yarıyor.

O böyle pata pata önümüzden geçer tarlasına gider, tarlası kaç dönümse orada sabah-tan akşama [kadar] çalışır. Tarlasında zeytin ağacı ve mandalina ağaçları var, o orada çalışıyor. 70 yaşı civarında, 70'e yakın çalışıyor. Kendisi güçlü kuvvetli de dört beş kişiyi devirir. Güçlü kuvvetli çok dürüst bir insan. Sigara içmez, her hangi bir kötü alışkanlık yok filan.

Bakmış böyle sabahları bizim yazlıktan birileri tıpır tıpır tıpır tıpır bir yere gidiyorlar,

tıpır tıpır tıpır tıpır dönüyorlar. Kasabaya yedi kilometre mesafe var oraya gidip geliyorlar. Kızlar erkekler, onun da akrabası olan delikanlılar yani. Demiş ki;

Ne yapıyorsunuz siz? Böyle her sabah bir gidiyorsunuz bir geliyorsunuz? Bir iş de yaptığınız yok, bir oraya bir oraya? Bir gidiş bir geliş tabii bunun tarlasından önünden geçiyorlar.

“Ne yapıyorsunuz siz?” demiş. Demişler ki;

“Vücudumuz dinç dursun diye spor yapıyoruz.”

Yani yürüyüş sporu, işte öyle o kadar yeri yürüyüp geliyorlar. Demiş ki;

“Ya böyle spor yapacağınıza elinize kazmayı küreği alsanız, bir fukaranın tarlasını çapalsanız, belleseniz, sürseniz daha iyi değil mi?” demiş.

Tabii o kendi mahalli laflarıyla, sözleriyle söylemiş de ben onu mahallilikten çıkartarak öyle anlatıyorum. O “ülen” diye başlamış biraz da böyle sert sözler söyleyerek öyle demiş; “Ülen akılsızlar...” bilmem neler diye başlamış...

Mantığı güzel. Gençlik var, güç kuvvet var

onu nereye harcıyoruz?

Topun arkasında harcıyoruz, koşmakta harcıyoruz, yuvarlak ağırlıkları kaldırıp indir-mekte harcıyoruz, vesairede harcıyoruz. Gençliğin peşine koştuğu meşguliyetlerin hepsi böyle hiç ipe sapa gelen şeyler değil. Doğru dürüst bir şeyler göstermek lazım. Al, şu tarlanın şu kadarını çapala, belle, taşlarını ayıtle al sana spor! Veyahut şurasında şu işi yap, veyahut şu hayır işle.

Harunu'r-Reşîd'in hanımı Zübeyde Hatun Allah rahmet eylesin, mübarek hanımcağız taa 60 kilometre mesafeden su yolları hazırlaya-rak Arafat'a Müzdelife'ye suyu getirtmiş, on-dan sonra Mekke'nin bir vâlisi de sonradan o suyu Mekke'ye kadar getirmiş, biraz zorlukları varken dağları da aşırmiş, o aşılması gereken, seviyeyi tutmayan yüksek yerleri de aşmış. Bak, böyle bir düşünceyi tahakkuk ettir, ömür boyu çalışacak olduktan sonra eklene eklene neler olur! Altmış kilometre yol da olur, iste-nirse hendek de kazınılır, herşey yapılır. Yani [enerjimizi] hayra harcamanın yollarını bul-malıyız.

c. Şeytan'ın Oyuncakları, Şeytan'ın Tuzakları

Öyle yapılmıyor, ondan sonra vakitler bir de eğlenceye sarf ediliyor; hem lezzetli işlere hem de eğlenceye sarf ediliyor; kumar, içki, oyun, eğlence, saz söz, çengi, çalgı... böyle şeylere harcanıyor. Tabii bunların hepsi şeytanın oyuncaklarıdır, tuzaklarıdır; çalgılar şeytanın tuzaklarıdır, kadınlar şeytanın avlamak için ağıları, ipleridir, herkesi bir türlü avlıyor.

İşte bunları, bu oyunları yutmayıp bu çalımlara gelmeyip bunlardan geçmek, ondan sonra Allah'ın kendisinden istediği ibadeti yapmak... Eğer bu gençlik çağında yapılırsa kıymeti çok oluyor, yaşlandıktan sonra kıymeti azalıyor. En kıymetli ibadet insanın bu şebâbet çağındaki yani delikanlılık çağında cevheri böyle tam en üst seviyede iken, gücü kuvveti yerindeyken yaptığı şey.

Tabii bizden geçti, yaşımız bu çağı geçti, çoluk çocuğumuza bunu anlatabiliriz, bunu bir levha yapabiliriz, duvara asabiliriz, çoluk çocuğumuzun kafasına sokabiliriz. Tabii çocuklar büyükleri dinlemezler hatta beğenmezler, aah benim babam da, benim anam da eski kafalı

filan derler. Çocukları öyle yetiştirmeli ki çocuklar ilmi sevsin; ilmin sevabı, ibadetin güzelliği sevabı anlatılsın; çocuklar için, kız çocukları için erkek çocukları için bir ortam hazırlansın, bu ikisi için de lazım. Ve çocuk böyle şeyleri sevsin bunlara heves etsin.

d. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan'ın Gençlik Yılları

Ben kendi şebâbetimi hatırlıyorum, yani bu çağımı hatırlıyorum. Hocamız *rahmetullahi aleyh* Mehmed Zahid Efendi hazretlerinin İskenderpaşa'dan önceki vazife gördüğü camiye giderdik biz. Cumartesi günleri böyle hadis sohbeti olurdu, ondan sonra zikirler olurdu, ondan sonra Ramazan'da itikaflar olurdu...

Caminin huzurunu bozmayacak şekilde büyümüş olan çocukları camiye alıştırmak lazım, camiye sevdirmek lazım. Bizim komşu çocuğunu aldı camiye getirdi, tam farzın ortasında geldi babasının yanına; “Baba çışım geldi.” dedi. Şimdi bu bütün cemaatin huzurunu kaçırdı. Bilmez, orada salıverir, cami pislenir filan diye babası telaşlandı. Çocukları getirmeli ama o kadar da değil. Şöyle biraz yaramazlık yapmayacak, ortalığı kirletmeyecek,

kendisinin küçük abdestini filan tutabilecek bir çağda çocukları [camiye] alıştırırmalı [camiyi] sevdirmeli.

Ben İlahiyat fakültesinde hocalık yaptığım zamandan biliyorum, yani çocuklar İlahiyat fakültesine devam ettiklerinin ne kadar kıymetli bir şey olduğunu anlamazlarsa, tahsillerinin faydası olmuyor. İlk sınıfta, hazırlık sınıfında yabancı dilden önce, Arapça'dan önce, harflerden önce çocuğa;

“Çocuklar, delikanlılar, gençler! Bu ilimler çok sevaplıdır, siz bunlar sayesinde cenneti kazanacaksınız, Allah'ın rızasını kazanacaksınız.” diye öğretmek lazım.

Eğer çocuğun kendi aklına, kendi gönlüne o aşkı, o şevki veremezseniz, uzaktan komutayla çocuğa hâkim olamazsınız. Bir zaman gelir sizin pilleriniz zayıflar, çocuğu uzaktan komutayla idare edemezsiniz. Bitti, büyüdü, delikanlı oldu biraz büyüdü, artık sizin piller onu uzaktan çevirmeye yetmez.

Ne olacak?

O çağı gelmeden önce çocuğun dini, imanı, Kur'an'ı, hadîs-i şerîfi, sünnet-i se-

niyye, ibadeti, taatı sevmesi, haramı helâli öğrenmesi lazım.

Say bakalım evladım sevapları, helâlleri...

Tıkır tıkır tıkır tıkır saymalı.

Say bakalım evladım günahları, neler günah say bakalım...

Şirk en büyük günah...

Hocamız günahlarla ilgili kitap yazdı, neden?

Kötülüğü bilmeyen içine düşer, kötülüğü yapar. Kötülüğün kötülük olduğunu bilecek. Kötülükleri mesela zina, hırsızlık, yalan, hani sıralayacak... Ama üç dört tanesi sıralar da hepsini sıralasın bakalım... Yalan söylemenin, kibirlenmenin, kendini beğenmenin günah olduğunu; tevazuun sevap olduğunu, güzel iyi huyları öğretmek lazım. Öğrenemezse büyüyünce hiç öğrenmez, hiç öğrenmez! Geçti. Çocuk artık biraz büyüdükten sonra hele bir de evlendi mi, artık ailenin de reisi oldu filan, katiyen dinlemez. İlk başta küçükken öğrenecek, ona göre yetişecek, mayasının içine, çimento-sunun harcına takvâ konulacak. Takvâ konulursa olur, konulmazsa, kötü huyları bir kere aldıysa ölür gider o huylar kendisinden gitmez.

Bizden geçti, çocuklarımızı, torunlarımızı, eğer çocuklarımızdan da geçtiyse torunlarımızı öyle yetiştirmeyi Allah nasip etsin.

Bunun için var gücümüzle çalışmalıyız, yapacağımız en mühim iş eğitim müessesesi kurmak. Eğitim en önemli iş; eğitim ham malzemeyi bir sanat harikası hâline getirir; eğitim çok kıymetli bir cevheri parça parça eder mahveder, işe yaramaz duruma getirir. Eğitim çok önemli, ne yapıp yapıp eğitimi, Allah'ın rızasına uygun eğitimi sağlayacağız.

e. Ziraat Ürünlerinden ve Meyve Ağaçlarından Kuşlar ve Yırtıcı Hayvanlar Yediğinde O Bahçenin Sahibine Muhakkak Sevap Olur

Üçüncü hadîs-i şerîf.

مَا مِنْ شَيْءٍ يُصِيبُ مِنْ زَرْعٍ أَحَدِكُمْ وَلَا ثَمَرَةٍ
مِنْ طَيْرٍ وَلَا سَبْعٍ إِلَّا وَلَهُ فِيهِ أَجْرٌ

*Mâ min şey'in yüsîbü min zer'i ehadiküm ve lâ semeratin -ve lâ semerihî diye de rivayet varmış- min tayrin ve lâ sebu'in illâ ve lehû fîhi ecrun.*³

³ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 383, r. 3.

“Sizden birinizin ekinini, diktiği veya ek-
tiği bir şeyi - değil insan - kuş ve yırtıcı hayvan
da olsa herhangi bir hayvan gelir alır yerse,
bunun için size ecir olur, sevap kazanırsınız.”

Bu hadîs-i şerîfi Begavî, el-Hasanü'l-Basrî,
Taberânî ve Ebû Nuaym rivayet etmişler. Pey-
gamber Efendimiz bu rivayette buyuruyor ki;

Min zer'i ehadiküm. “Sizden birinizin zi-
raatına, ektiği bir ağaç, buğday, arpa, lahana,
havuç şunu bunu neyse yani... ziraat.” *Ve lâ
semerihî.* “Veya meyva.” Sizden birinizin ek-
tiği bir bitkiye ve meyveye - *Min tayrin ve lâ
sebu'in.* “Kuştan veya yaban hayvanlarından,
yırtıcı hayvanlardan herhangi bir şey gelsin,
ona isabet etsin ondan alsın da” *İllâ ve lehû
fîhi ecrun.* “Onun ecr ü sevabı olmasın. Müm-
kün değil mutlaka ecir ve sevabı vardır.”

Bu Arapça ifadeyi şöyle Türkçe siyâk-ı
kelâma döndürerek söyleyecek olursak; “Siz-
den birinizin ekinine, diktiği ektiği şeye veya
meyvesine kuş veya yırtıcı hayvan bile olsa
herhangi bir şey gelir oradan alır yerse, sizin
bu diktiğiniz şeyi veya meyveyi yerse, bunun
için size ecir olur, sevap kazanırsınız.” Yani in-
san demedi. İnsan yerse haydi haydi daha çok

sevap kazanır. Ama tabii yiyen insan için de başkasının malına el uzatmak doğru değil, o ayrı. Ama zarurettten dolayı yerse, -mesela bir insan ölecek duruma geldi mi ölmeyecek kadar yemesi gerekebiliyor- insan değil kuş veya yırtıcı hayvan bile yerse...

Bir yazın köye giderdik, tabii bizim için köy çok hoş bir şeydi. Dedem rahmetli torunlarına bağ yapardı, üzümleri budardı, kükürt ekerdi, üzümler iyi yetişsin diye göz taşı serperdi, kavun karpuz ekerdi. Tarlanın bir köşesi şöyle iki dönüm kadar üzümlük bağlıktı. Dış tarafında armut, kayısı, incir ağaçları vardı, iç tarafı ikinci bir avluyla çevrili üzümlüktü. Kavun karpuz da ekerdi. Tam oldu olacak oldu olacak filan derken böyle bir insanın bağına bahçesine bazen bakarsın çakal girer, bakarsın başka bir mahlûk gelir, bakarsın kuşlar... Hay Allahım yâ Rabbi! Üzümler... Allah Allah, olgunlarını gelir gelir yerler. Başka yerde yakında başka bağ yoksa sizin bağ güme gider hep, kuşlar gelir yer gider.

İzmir’de bir arkadaşın evine uğradık davet etti bizi, on dönüm galiba, yanlış kalmadıysa aklımda arazilerinin on dönüm kadar kısmını,

çok büyük arazileri var, tamamen üzüm bağı yapmışlar, hiç üzüm alamıyoruz diyor.

“Ne oluyor?” diyorum.

Kuşlar... Sürü halinde iniyorlar, sürü halinde kalkıyorlar yiyorlar, diyor.

Ne olacak şimdi?

Manisa ovasında, Akhisar ovasında üzüm var, neden?

E dağ taş her taraf üzüm, kuşlar yemekle bitiremiyor, onun için orada üzüm yetiştiriliyor, kurutuluyor, satılıyor, ihraç ediliyor filan ama böyle tek bir yerde oldu mu kuş filan yer.

Olsun, ne yapalım, onun da canı var. İşte kuş da, çakal da, tilki de, yaban hayvanı da yese, herhangi bir mahlûk ondan istifade etti mi onu dikene sevap gelir.

Hatta başka bir hadîs-i şerîflerden biliyoruz, diyelim ki; “Bir insan meşe, çam ağacı dikti, birisi geldi altında gölgelendi, gölgelendiğinden dolayı bile dikene ecir gelir.” Gölgelemekten dahi. Odunundan istifade etse, meyvesinden, yaprağından istifade etse, bazı ağaçların yaprağından, bazısının çiçeğinden istifade ediliyor, hepsinden ecir vardır.

Buradan ne çıkıyor?

Tabii ben kendim şahsen çok seviyorum, ben bir çevreci hocayım, ama çevre bakanlığı kurulmadan önce çevreciyim ben!

Çevre bakanlığı kurulmamıştı biz çevre derneği kurmuştuk, sonradan çevre bakanlığı kuruldu. Biz ağaç dikmeyi, yeşilliği seviyoruz, apartmanı sevmiyoruz. Şöyle bahçeli olsun ev, gecekondulu bile olsa bahçesi olsun ki orada biraz domates, maydanoz, dereotu yetişsin ve yahut kurbanı getirdiğimiz zaman bağlayalım, önüne ot koyabilelim, veya kestiğimiz zaman ağacın dalına asalım yüzelim. Yani ev dediğin biraz böyle olmalı, apartmanlar Köroğlu'nun "delik demir çıktı mertlik bozuldu" dediği gibi bu işi bozdu. Herkesin eskiden az çok evinin bir bahçesi vardı.

Benim en çok sevdiğim evlerden biri Bursa ev tipidir. Bursa evleri yüksek duvarlarla çevrilidir, bir dönüm iki dönüm, neyse büyüklü küçüklü olabiliyor; gittikçe bölünüyor, mirastan çocuklara bölünüyor küçülüyor ama bahçelidir, herkes de bahçesine az çok çiçekler eker, saksılar dizer, şöyle bir ferah tarafı vardır. Kimsenin camı komşusunun bahçesini görmez,

görmeyecek şekilde yapılır, kendisinin bahçesine görecek tarafa cam açtırtmaz, ötekisi de edeben açmaz, burayı gözetleme görme durumu olmasın diye komşusunun bahçesine pencere açılmaz, usul öyledir. İki katlı evler, bahçeli evler...

Bursa'da bir de bir tarafından su gelirdi, bir künkten su çıkardı, şöyle bir haznenin, sandık gibi bir şeyin içine bir künkten su çıkardı kaynatarak haznenin sandığın içine dökülüyor. Haznenin içi su. O künkün seviyesinden biraz daha aşağıdaki bir künkten de şırl şırl akar giderdi. Devamlı su, geliyor o hazneden üstünden süzülerek gidiyor, biraz daha aşağıda olduğu için su üstten böyle tozu alarak giderdi. Tertemiz bir su, buz gibi su, karpuzunu herkes oraya koyar, soğutacağı şeyi oraya koyar, ne güzel!

Bence onları çok iyi korumak lazımdı Bursa'da filan, o evlere çok iyi bakmak lazımdı. Çok güzeldi ama şimdi büyük şehirler, kalabalıklar, ihtiyaçlar sıkıntılar filan evleri sıkışık yapıyor, camlar birbirine bakıyor filan zor oluyor.

Biz de çevreci olduğumuz için şehirlerden

kaçıyoruz. Şimdi Fatih'ten Çamlıca'ya, karşı tarafa geçtik, Çamlıca'dan da Yalova'ya doğru geçeceğiz bahçelievler olsun diye. Yalova'ya geçeceğiz ağaç dikeceğiz, bir şeyler dikeceğiz kuşlar, kurtlar, insanlar yiyecek... Bizim Yalova'da bir tarlamız var, 12 milyona aldım hah, hani çok pahalı filan bir şey değil.

Turgut Özal zamanında Turgut Özal devallüasyon, “develi aslan!” yok dedi, anladım ki “develi aslan!” olacak, geliyor. Tam o sırada da benim safra kesesi krizlerim tutmaya başlamıştı. Safra kesesinden yattım ben, diyorlar, güp diye yere devirdi beni, hastanedeyim. O günlerde bir arkadaşına vekâlet verdim, 12 milyon küsur liraya tarla aldım.

“Hocam Yalova'da senin tarlaya uğradık, elmalarından yedik.” diyorlar.

Âfiyet olsun.

“Hocam senin tarlaya uğradık, dutlarını yedik.

Âfiyet olsun. Seviniyorum, hoşuma gidiyor. Arkadaşlar samimiyet gösteriyorlar, gidiyorlar yiyorlar, bazen de bize geliyor arada, işte topladık buyurun, bunlar erikleriniz...

Erik ağacımız kurumuş şimdi bakımsızlıktan filan. Oradaki arkadaş beklemiş beklemiş, yeni diktiğimiz şeftalinin iki tane meyvesi var hocamız bunu yesin diye... Ben de gittim, hocam daha dün buradaydı bu şeftaliler, bugün yok diyor!.. Eh ne yapalım, bir dahaki sene yine olur inşallah! Daha iyisini yiyoruz biz, çarşıdan pazardan kocamanlarını alıyoruz ama insanın kendi diktiğinin tadı başka oluyor.

Hepinize tavsiye ederim. Hatta Medine'deki kardeşlerime tavsiye ederim, arabanız var, Medine'den biraz uzağa gidin mübarekler, bahçeli bir evde oturun, biraz ağaç diki, biraz ot diki... ondan sonra arabaya atlayıp gelirsiniz. Ne olacak, beş kilometrelik bir mesafe mühim bir mesafe değil. Bana kalırsa mühim değil, ben olsam burada, giderim Uhud dağının civarında bir mezrayı tutarım, arabaya atlar gelirim, Harem-i Şerîf'e gelir giderim. Yani burada pahalı kira vereceğime oradan buraya araba parası, taksi parası veririm. Kuba'da otururum...

Uhudu cebelin yuhibbünâ ve nühibbühû.
“Uhud öyle bir dağdır ki o bizi sever biz onu severiz.” diyor Peygamber Efendimiz. Giderim

orada otururum. İstanbul'da da öyle... Kiracı olduğum için kaç tane ev değiştirdim, oradan oraya taşınmamız icap etti, hiçbir evim bahçesiz değildi, ama kaşık kadar olsun ille hepsinin bahçesi vardı. İlki gecekonduydu ama bahçesi vardı, hepsi hepsi bahçeli... Bir ara İskenderpaşa'nın hocamızın oturduğu yerde oturduk onun da önünde parmaklıklı bahçesi vardı biliyorsunuz, yeşilliği, çiçekler vardı. Şimdi orada çiçekler miçekler [kalmadı.] Şimdi oranın alt katı kazıldı orası, kat oldu, hanımların vaaz dinleyeceği yer oldu. Üst tarafa herhalde yine saksıyla maksıyla bir bahçe yapacağız. Şimdi burada ikinci, üçüncü katlarda otellerde şey yapıyorlar, terasları bile yeşillendiriyorlar; herhâlde öyle bir şeyler yapacağız. Yeşillik güzel! Yani biraz onlara gayret edelim, sevap var, sevelim... Dördüncü hadîs-i şerîf, beşinci de bitireceğim. Yani iki tane daha okuyup bitecek.

f. Mizanda En Ağır Gelen Güzel Huydur

مَا مِنْ شَيْءٍ يُوَضَّعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلُ مِنْ حُسْنِ
الْخُلُقِ وَإِنَّ صَاحِبَ حُسْنِ الْخُلُقِ لَيَبْلُغُ بِهِ دَرَجَةً
صَاحِبِ الصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ

*Mâ min şey'in yûda'u fi'l-mîzâni eskalü
min husni'l-huluki ve inne sâhibe husni'l-hu-
luki le-yebluğu bihî deracete sahibi's-savmi
ve's-salâti.*⁴

“Hiçbir şey yoktur ki insanın mizanına, te-
razisine konulan güzel huydan daha güzel ol-
sun. İnsanın âhirette amel terazisine konula-
cak şeylerin içinde güzel huydan daha ağır çe-
ken bir şey yoktur. İnsan sahip olduğu bu güzel
huyu sayesinde, namaz ve oruç sahibi insanın
derecesine ulaşır.”Tirmizî ve Taberânî Ebû
Derdâ *radiyallahu anh*’ten rivayet etmiş. Pey-
gamber Efendimiz şöyle buyuruyor;

Mâ min şey'in. “Hiçbir şey yoktur ki...”
yûda'u fi'l-mîzâni. “İnsanın mizanına, terazi-
sine konulan.” *Eskalü min husni'l-huluki.* “Gü-
zel huydan daha ağır olsun.”

⁴ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 383, r. 4.

“İnsanın âhirette amel terazisine konulacak şeylerin içinde güzel huydan daha ağır çeken bir şey yoktur.” En ağırı güzel huyluluk, teraziye koydu mu terazide insanın derecesini güzel yükseltir.

Ve inne sâhibe husni’l-huluki. “Güzel huy sahibi insan muhakkak ki.” *Le-yebluğu bihî.* “Bu güzel huyu sayesinde ulaşır.” *Deracete sâhibi’s-savmi ve’s-salâti.* “Güzel huyuyla namaz, oruç sahibi âbid insanın derecesine ulaşır.”

Harem-i Şerîf’te bazı insanlar var tiryaki, müdavim, abone... Yani belli yerleri var, tin tin tin oraya erkenden gelirler, seccadelerini yayarlar otururlar, bir namazdan öteki namazı beklerler, hem Mekke’de öyle hem burada öyle. Yani adamlar artık böyle namaz, oruç... İftarlarını orada açarlar, akşam ezanı okundu mu hemen şeyini çıkartır, iki tane hurma alır, suyunu, zemzemini içer filan... Oruç namaz, oruç namaz... yani ibadet ehli. Haa insan güzel huyu sayesinde namazlı oruçlu, böyle âbid zahid insanın derecesine ulaşır, o kadar çok namazlı niyazlı, onlar gibi yapamamış olsa bile o dereceye ulaşır. Tabii burada farz namazı,

farz orucu herkes tutacak, onları tutmayan, onları kılmayan günahkar olur. Ramazan'da oruç tutumuyor, günahkar, çok büyük günah işlemiş olur. Farz namazları kılmıyor, çok büyük günah, onlar değil. Yani güzel huyu sayesinde nafîle ibadetler yapıp da derecesini yükselten insanların derecesine yükselir. O hâlde bu çok kazançlı olan güzel huylu olmaya dikkat etmemiz lazım. Biliyorsunuz bizim tasavvuf yolu, bu adamların bizi beğenmedikleri yol, bizim yolumuzu nedir?

Güzel huy yoludur. Güzel huylu olacağız, güzel huyların hepsini bir liste halinde yapın, yazın. Sıra ile, kaç tane ise, 30, 40, 50, 70... aşağı doğru nereye kadar gidiyorsa güzel huylar; bir de kötü huyları böyle yazın duvara asın. İyi huylar, kötü huylar... İyi huyları iktisab etmeye yani edinmeye, yapmaya çalışın, kötü huyları da üzerinizden atmaya çalışın.

Mesela ben çok sinirliyim şahsen, çok sinirliyim. Haa sinirliliği, asabîliği biraz bırakmam lazım. E biraz tutayım kendimi, sabırlı olayım, ne yacaksam [yapayım.] Mesela adam çok cimri; iyi güzel tatlı, para vermeye geldi mi benzi sararıyor, soluyor, değişiyor... Eski

senelerde buraya hacca gelmiş bir arkadaşı-
mızı tespit etmiş öteki arkadaş. “Hocam, bu
arkadaş para isteyince buz gibi oluyor.” dedi.
Hani, “Para isteme benden buz gibi soğurum
senden.” diye söz var ya. Ama ne parası isti-
yor? Mesela diyelim ki gelmiş burada kalmış,
burası tekkemizin misafirhanesi, tekke veriyor
buranın parasını. Şimdi burada kalmış. E bu
paranın birazı çıksın diye hani biraz oturan-
lar[dan para istenmiş.] Hacca da zaten otele
gitse, buraya gitse her yerin bir kirası yok mu?
Medine’ye geldi, hac... Hacı kesesini açacak
masraf yapacak. Bu her yerde olacak... “Haydi
bakalım, tekkemize de yardım olur hem, haydi
bakalım paranı da ver, burada kalmanın para-
sını ver.” gibi bir şeyler söylenince adam allak
bullak oluyor. Aziziye’de yerimiz vardı, koca-
man 6-7 katlı bir bina. Onun parası yenilir yu-
tulur şey değil, kocaman şey. Bunun altından
kalkarız, birşey değil de [orası] kocaman
bina... Para isteyince huyu bozuluyor... Ben
de dikkat ettim, hakikaten elinde değil, ken-
disi de kendisinin farkında değil bu işin, haki-
katen keyfi kaçıyor. E mübarek ne olacak ya!

Fakir de değil, fakir olsa hani [neyse]... Fakirler daha cömert oluyor bazen. Fakir de değil ama para vermeye alışmamış. Hah bir kötü huy işte, cimrilik kötü bir huy, cömertlik iyi bir huy; sinirlilik kötü bir huy, halim selimlik iyi bir huy; adalet iyi bir huy, haksızlık yapmak kötü bir huy; yalan kötü bir huy, doğru sözlülük iyi bir huy. Bunların hepsini yazacağız, öğreneceğiz, uygulayacağız, başka çaresi yok, çünkü en karlı iş bu. Bizim tasavvuf yolumuzda ben size üç şey söylüyorum: Bir, şu şu şu ibadetleri yapın. Neden? İbadetler de sevap var da ondan. İki, şu şu şu günahlardan kaçının. Günahlardan kaçınmakta da sevap var, takvâ...

Bir de diyorum ki huylarınızı güzelleştirin. Bunda da fayda var çünkü güzel huylu insan âhirette çok makbul olacak, güzel huy teraziye konulacak ve terazi ağır basacak... Terazide en ağır şey, en ağır metâ güzel huy. Adamın namazı, orucu, ibadeti, haccı, hayrât u hasenâtı var, hepsi tamam, güzel, hepsi teraziye konuyor konuyor tamam, işte bilmem ne... Huyu fena, huyu çok fena!

Bazı böyle insanlar var, yani hayır yapmaya yapıyor, ama işçisinin parasını vermiyor.

Bizim Mekke'deki Şeref kardeşimiz söylüyor. Adam cami yaptırmış, camisinin içinde namaz kıldık. Ne kadar güzel camii, Allah bize de nasip etse de böyle bir cami biz de yapsak dedim ben. İyi güzel hocam, Allah kabul etsin, [ama] bu adam da benim şu kadar bin riyal alacağım var hâlâ vermedi, dedi. Bre mendebur, bre insafsız! Cami yapmışsın, bu farz değil ama çalıştırdığın insanın hakkını vermek lazım, kul hakkı, bu daha önemli, cami yaptıracak yerde kul hakkını öde. Bu Suud'da zenginlerin bir huyu vardır, işçileri çalıştırırlar çalıştırırlar çalıştırırlar, yavaş yavaş aylıkları vermemeye başlarlar; bir ay vermez, iki ay vermez, üç ay vermez, dört ay vermez. Zavallı bizim gariban işçilerin hepsi büyük şirketlerin, koca koca otelleri motelleri yapan devâsâ şirketlerin hepsinin alacaklısıdır bizim garibanlar. O büyük şirketler hepsi borçtur, neden? Hainliğinden, işçinin parasının üstüne oturmak istiyor da ondan. Sonra pazarlık yapacak, çağıracak; “Bak, senin paranın hepsini veremiyorum gel şunun yarısına razı ol.” diyecek. Halbuki çalıştırırken çalıştırdı, halbuki Peygamber Efendi-

miz buyuruyor ki; “İşçinin akşam teri kurumadan çalıştığı zaman ücretini verin.” Daha alınının teri kurumadan ve ücretini de sabahtan söyleyin, akşam öyle çalıştırdıktan sonra ben sana bu kadar veririm demek olmaz. Önceden söyleyecek;

Sana şu kadar veririm razı mısın?

Razıyım.

Tamam çalış.

Razı değilim.

Peki, sen bilirsin, bak fazla veremem.

“Önceden ücretini bildirip alınının teri kurumadan verin.” diyor Peygamber-i zîşânımız *sallallahu aleyhi ve selem*.

Vermiyor!!!

Bizim Necdet’in, Şeref’in, bizim burada çalışan kardeşlerimizin çoğunun buranın iş adamlarından alacağı vardır, çalışanlar bilirler. Böyle şey olmaz, bu kötü huydur, bu dolandırıcılıktır, bu cimriliktir, bu kalleşliktir, bu sözünde durmamaktır, ahdine vefa etmemektir... bunlar kötü huydur. Harem-i Şerîf’te en sonra gelip en önde ön safa sokulmak hüner değil... En sonra geliyor, açıkgöz, kırmızı ba-

şörtülü, usulünü biliyor... Zaten adam ben girsem bana çatar ön sıradaki adam; ben ikisinin arasını biraz gevşek görsem ben girmek istesem gariban, bana öyle bir bakar ki ben bakışlarının lazer ışınlarından eririm, mum gibi... Hii, aay, keşke yapmasaydım filan...

Ama Suudlu!?

Bir girer, bir böyle yapar trak ona açılır. Zaten o adam şöyle bir bakar, kim benden yer istiyor diye, Suudlu kırmızı başörtülü olduğunu gördü mü gık diyemez. Çok gördük, en sonra geliyor, ya arkadaşı yer ayırıyor ya da yer ayırmasa bile cebinden misvakını çıkartır, bak geliş böyle... Böyle yapa yapa dişlerini misvaklayarak gelir. Sevap, misvaklanmak sevap. Trak atlar trak atlar... daha ön saf daha ön safa... birisinin arasında biraz aralık gördü mü burayı kestirdi mi buraya gelir, Allahüekber Allahüekber dedi mi müezzin hop girer araya... Mecburen açılacak, Suudlu çünkü; Pakistanlı olsa, Bangladeşli olsa yandı!

Ben geçen gün Pakistanlı elbisesi giydim hapı yutuyordum. Ben bir daha buraya gelirken en lüks elbise yaptıracağım.

Neden?

Aman sakın Bangladeşliler gibi, Pakistanlılar gibi olma, hiç olmazsa Suudlular gibi beyaz giyin veyahut da daha ahım şahım bir şeyler şey yap. “Ye kürküm ye!” Bunlar kötü huy.

Nasıl olacak?

Her şey adaletli olacak, güzel olacak, Allah güzel huyu seviyor, çok önemli.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Biz bunları atlamayalım, biz kendimiz bunlara riayet edelim. Cömertlik iyidir, ver yerini, bir gerideki safa geç, vallahi daha çok sevap kazanırsın.

Neden?

İkramda bulundun, Allah ikramda bulunanı seviyor; bir iyilik yaptığın zaman feyiz gelir, gözlerin yaşarır, için nur dolar...

Allah herkesin gönlüne nazar ediyor, dış şekline bakmıyor, gönlünün güzelliğine bakıyor. Gönlü güzel oldu mu sevabı, feyzi veriyor, o zaman içi dışı nurlanıyor. İçinde kötü duygular oldu mu, fırtınalar esti mi sevmiyor. Kalbi fesat, kalbi bozuk, kalbi kötü, duyguları, niyetleri fena, içinde kötü kötü, kötü kötü hisler duygular var, olmaz. Kibir, ucup var, kendini

beğenmiş, beğenmiyor başkasını! Adam zengin, başkasını beğenmiyor!

Hah, hıh, sen nesin!?

Hacı artığı! Hacı artığı!

Sen nesin?

Sen buraya gelmiş miskinsin!

Yıllardır buraya gelirim, sakallı bir amca görürüm en ön sırada, oda en ön safın müdavimlerinden. Bir gün yanındakilerle kavga etti yer bakımdan, ne olduysa... Öteki kırmızı başlıklı buna dedi ki;

Miskin! Ne olacak! Sen bir miskinsin, buraya gelmiş sığınmışsın! İşte öyle, yani... İyi huy çok iyidir, kötü huydan sakınmak lazım, hepimizin kötü huyları olabilir. İyi huyları insan başkasında görür anlar, kötü huyları da başkasında görür anlar, kendisinde anlamaz. Kendisinde anlamadığı için mürşid-i kâmile teslim olması lazım. Ama bu devirde öyle bir durum var ki mürşit de müridine hatasını söylese, etrafında mürit kalmaz. Bu benim sözüm değil, hocamızın sözü. Ben söyledim sanmayın ha, hocamızın sözü. Yani senin şu kusurun var, düzelt desen, şu kusurun var düzelt desen mü-

rit kalmaz etrafta. Şeyhler müritlere müritlerin şeyhe riayetinden daha fazla riayet etmek zorunda. Devir âhir zaman, kolay mı!? Koley mi!? Koley değil!.. Allah hepimize güzel huylar nasip etsin. Beşinci hadîs-i şerîfle bitiriyoruz.

مَا مِنْ شَيْءٍ يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا
حَزَنٍ وَلَا وَصَبٍ حَتَّىٰ اَلْهَمُّ يَهْمُهُ إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهِ
عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ

*Mâ min şey'in yusîbü'l-mü'mine min nasabin ve lâ hazenin ve lâ vasabin hatta'l-hemm hû illâ kefferallâhu bihî anhu sey-yiâtihi.*⁵

“Mü'minin başına gelmiş olan hiçbir şey yoktur ki, -yorgunluk, üzüntü, acı, hatta tasalandı mı bile- bu sebeplerle Allah onun günahlarını affetmesin, bunlar günahlarına kefaret olmasın. Mutlaka günahlara kefaret olur, günahları affolur.”

Ebû Saîd el-Hudrî hazretlerinden bir hadis.

⁵ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 383, r. 5.

Mâ min şey'in yusûbü'l-mü'mine. “Mü'minin başına gelmiş olan şeylerden hiçbir şey yoktur ki...”

g. Müminin Başına Yorgunluk ve Üzüntü Gibi Hususlar Geldiğinde Günahlarına Kefaret Olur

Ne gibi şeyler mesela?

Min nasibin. Nasab “yorgunluk” demek. “Yorgunluktan.” *Yehimmühû.* “Hatta kendisini üzen bir üzüntü bile...” Bunlardan hangisi başına gelirse, hiçbir şey yoktur ki bir mü'mine bunlar gibi bir şeyler başına gelsin. *İllâ kefferrallâhu bihî anhu seyyiâtihi.* “Bu sebeple Allah onun günahlarını affetmesin, bunlar günahlarına keffâret olmasın!” Mümkün değil, mutlaka günahlara kefarete olur. Yani sen yoruldu mu, üzüldün mü, acı duydun mu, hatta tasalandın mı, tamam, bunların hepsi seyyiâtına keffâret olur, seyyiatın, günahların af olur.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Demek ki buradan çıkan sonuç şudur: Hayat birçok olaylarla doludur, bir günde insan bin türlü olayla karşılaşır; ters olayla karşılaşır, müsait bir şeyle karşılaşır sevindirici bir

şeyle karşılaşır, üzücü bir şeyle karşılaşır. Birisi bağırır, ötekisi iltifat eder, bir yerde canı sıkılır, bir yerde birisi ayağına basar, öbür tarafta birisi bir şey ikram eder; hayat karmaşıktır, iyi kötü bir şeyler olur hayatta. Bunların hepsi hayatın, kaderin cilvesidir. Hani iyilere sözümüz yok, herkes [değişik...]

Hayret ettim ben. Mekke’de birisini ziyarete gittik, ondan birisi anlattı, onunla ilgili bir şeyi birisi anlattı. Kral bunları ziyafete çağırmış. Kral, Suud kralı el-Melik Feth b. Abdülaziz bunları ziyafete çağırmış.

Bunlar kim?

Bunlar Mekke’nin tanınmış aileleri, zengin insanlar; köşkleri, evleri var. Bak biz bu odaya zor sığıyoruz; ben koridora oturuyorum hanımlar buradan duysun filan diye. Böyle odaları hizmetçilerine verirler. Yani hizmetçilerine köşklarinin bir kenarında, bahçesine siz orada oturun diye böyle bir ev yaparlar, yanlarında durmasınlar diye.

Evleri, salonları var, cami yaptırmışlar, zengin mengin, oturmuş [ziyarete gittiğimiz kişi]...

Kral ziyafetten sonra herkese zarfın içinde

çek verirmiş, veya nasıl verirse, buyur buyur buyur... Bizim eskiler dış kirası derlerdi ya. Bir şeyler verirmiş... Kral ziyafete çağırmış herkese bir şey veriyor. Şimdi bu bir merak sarmış kendisine, yani kral acaba ne kadar verecek, bir. Ya zenginsin, hiç vermesin ne olacak! Fekaraya versin, Çeçenistan'a, Bosna'ya göndersin, Bangladeş'e, Afrika'ya göndersin, Uganda'ya, Zaire'ye göndersin...

O ölenler, bilmem Tutsi'ler bilmem nedir, kimlerdir bilmiyoruz. Onların hangileri müslümandır, müslüman yok mu diyarlarda?

Vardır, incelemiyoruz. Ezâ cefâ çektiğine göre mutlaka müslümandır, incelemek lazım, vardır bir şey.

Onlara gitsin ne olacak?

Hayır.

Bir, kral acaba ne kadar verecek diye düşünmüş, içine böyle bir merak düşmüş, bir de yanımdakine mi daha çok verecek bana mı daha çok verecek...

Acaba yanımdakine mi daha çok verecek bana mı?

İki şeye takmış kafayı. Sonradan kral çek-

leri verirken bakmış, kendisine ehh iyi bir miktar; kralın bahşışı kralın boyuyla orantılı olur tabii. İyi bir ikram, hem de kendisine yanda-kindenden daha çok fazla verilmiş. Oh, rahatlamış o zaman! Ya zenginsin be adam! Teşekkür ederim, ben istemem fakirlere ver de mesela... Değil...

Ama Peygamber Efendimiz insanın bu duygusunu anlatıyor; “İnsanoğlunun iki vadi dolusu altını olsa üçüncüsünü istermiş, insanoğlunun gözünü toprak doldururmuş başka bir şey doldurmazmış.”

Ama eski tasavvuf erbabı, böyle kötü huyları, iyi huyları bilen mübarek insanlar padişah bir kese altın veriyor da veya Abbasi hükümdarı, Emevî hükümdarı veya falanca zengin;

“Teşekkür ederim, benim ihtiyacım yok başkasına ver.” diyor almıyor, elini uzatıp almıyor.

Ebu’d-Derdâ *radiyallahu anh*’a dört bin altın vermiş bir sabah, akşam hepsini dağıtmış, yanında tutmamış Ebu’d-Derdâ *radiyallahu anh*. Yani almamışlar, ihtiyacım yok demiş veya bazısı da almışsa fukaraya dağıtmış.

E bunlar nedir, insanın malı varken mal istemesi?

ابْنُ آدَمَ عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا
يُطْغِيكَ

*Ye'nbe âdeme 'indeke mâ yekfîke ve ente tatlubu mâ yutğîke.*⁶ “Ey âdemoğlu! Senin yanında yetecek kadar var sen seni azdıracak kadar istiyorsun.”

Ha, parası çok oldu mu insan ne yapar?

Şimdi ben burada olsam, param çok olsa ne yaparım?

Çok geniş bir yer alırım. Bunlar madem böyle 800-1200 metrekare köşk yapmışlar ben 1600 metre kare bir köşk yaparım. Bir de içine havuz yaparım, fıskiye yaparım, bir de şöyle yaparım böyle yaparım. Ah param çok olsa neler yaparım. Bir de Cidde'de deniz kenarında yer alırım, veya Abhur veya Yenbu' al-bahr filan neyse bir de orada alırım yani deniz kenarı... Bir de Taif de çok güzel bağlar bahçeler oluyormuş, biraz daha param çok olsa bir de

Taif’te yer alırım. Orada hava serin de oluyor-muş, yazlık oluyormuş, ben hiç gitmedim. Taif’in üzümü güzelmiş, narı güzelmiş, yedik elhamdülillah. Medine’nin üzümü çok güzel oluyor, böyle ince kabuklu oluyor. Taif’in narı hiç çekirdeksiz gibi oluyor, şahane oluyor. E bir de orada lazım!

Mesela geçen sene bizim arkadaşlar bir ev tutmuşlar, Türkiye’den gelen yazar çizer takımından arkadaşlara bizim arkadaşlar yer bulmuşlar, adam Taif’teki köşküne gidivermiş, burayı, dairesini vermiş bunlara... Yani hacılar eşyalı yeri kiralamış oluyorlar. Hani insanın parası oldu mu böyle şeyleri yapar, yapıyoruz, yapılıyor ama öbür tarafta bazı insan mesela dün akşam benim yüreğim parçalandı. Abdullah’ın hanımı altı çocuk bir odada kalmışlar, odanın bir aylık kirası 500 riyalmış filan.

Allah güzel huylar nasip etsin. Tasavvuf-suz olmuyor, tasavvufta kolayca öğrenilmiyor ve öğretilmiyor. Tasavvuf da güzel bir şey de uygulanmıyor, kolayca şey yapılamıyor.İyi bir mutavvıf ne olur?Başına yorgunluk, üzüntü, acı, tasa gelse aldırılmaz, neden? Allah’ın ka-

deri der, umursamaz. İyî bir mutasavvıf padişah-
tan melikten, bahşîş beklemez, fukaraya
ver der, ben zekât dağıtan bir insanım der fi-
lan. Allah, yâ Rabbi! Çok kusurlarımız var, ku-
surlarımızı düzeltmek nasip et yâ Rabbi! Üm-
met-i Muhammed'i sevmeyi, hizmet etmeyi
nasip et yâ Rabbi! Senin rızanı kazanmayı na-
sip eyle, Habîb-i Edîbî'ne has ümmet olmayı
nasip eyle cümlemize yâ Rabbi!

Fâtiha-i şerîfe mea'l-Besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
6 Recep 1417 / 16.11.1996
Medine

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

